Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

17 ЖНІЎНЯ 2024 г. СУБОТА № 160 (30294)

Па сутнасці справы

Вітаем, маладое папаўненне!

У жніўні традыцыйна пачынаюць свой працоўны шлях тысячы выпускнікоў універсітэтаў і каледжаў

Момант хвалюючы, і з двух «выпускаў» у дарослае жыццё — спачатку пасля школы, затым пасля заканчэння ВНУ — гэты, сапраўды, самы сур'ёзны. Побач няма педагогаў, майстроў і, часцей за ўсё, бацькоў. Ёсць арганізацыя і твая частка работы, за якую нясеш зусім дарослую і сур'ёзную адказнасць. Цяжка? Канешне. Таму менавіта ў гэты момант многае залежыць ад кіраўніка і калег маладога спецыяліста: як яго прымуць, як падтрымаюць, як дапамогуць уключыцца ў працу. І ад гэтых жа фактараў залежыць, вырасце ў сваім калектыве з маладога спецыяліст высакакласны ці ён пакіне, нягледзячы на ўсе наступствы, сваё першае працоўнае месца, расчараваны ў выбары і прафесіі.

СТАР. 6-7

Фота БелТА.

Вітаем, маладое папаўненне!

ПРАЦАВАЦЬ І ЖЫЦЬ КАМФОРТНА

Сёння ў вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі краіны задзейнічана 231 тысяча кіруючых супрацоўнікаў і спецыялістаў.

— Для параўнання, у 1990—1994 гадах мы атрымлівалі прадукцыі ў два разы менш, чым сёння. А працавалі ў той час у сельскай гаспадарцы 1 млн 90 тысяч работнікаў, — кажа **начальнік галоўнага ўпраўлення адукацыі, навукі і кадравай палітыкі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Рэспублікі Беларусь Уладзімір САМСАНОВІЧ.** — Гэта сведчыць аб тым, што тэхналагічныя працэсы, распрацаваныя вучонымі, укаранёны ў сельскагаспадарчую вытворчасць. Ні адна навуковая распрацоўка не можа рэалізавацца самастойна, для гэтага патрэбны спецыялісты. І 90 працэнтаў моладзі, што сёння выпускаецца з аграрных устаноў адукацыі, занята менавіта ў сельскай гаспадарцы.

Адсылаючы свае наступныя словы перш за ўсё да моладзі, Уладзімір Самсановіч падкрэсліў, што работнікі АПК краіны заслугоўваюць усяго, што мы называем дастойным: умоў працы і побыту, заработнай платы, усяго неабходнага для паўнацэннага жыцця ў вёсцы.

— Кіраўніком дзяржавы ставіцца задача зрабіць усё, каб жыццё ў вёсцы было багацейшым, больш прыгожым, цікавым, каб маладыя людзі маглі рэалізаваць свае планы і намеры на зямлі, — сказаў прадстаўнік Мінсельгасхарча. — Таму дзяржава працуе над павышэннем прэстыжнасці пражывання ў сельскай мясцовасці: будуюцца новыя дамы гарадскога тыпу, школы, амбулаторыі, дзіцячыя садкі, крамы, аддзяленні сувязі, банкі і іншае. Набірае тэмпы праект «Вёска будучыні». Ужо сёння на карце Беларусі ёсць з дзясятак адрасоў, дзе ён здзейсніўся.

Мадэрнізацыя, новыя тэхналогіі як на вытворчасці, так і ў побыце — усё гэта робіцца не для птушачкі. А дзеля таго, каб маладыя і перспектыўныя маладыя спецыялісты выбралі месцам свайго жыцця і прафесійнага росту сельскую мясцовасць. Але аднаго жадання, каб так і было, мала.

— Сёння кожны кіраўнік павінен усвядоміць, што своечасовы падбор, правільная расстаноўка спецыялістаў, рацыянальнае выкарыстанне кадравага патэнцыялу, стварэнне ўмоў для замацавання кадраў — гэта яго доля, — адзначыў Уладзімір Самсановіч.

І дадаў, што жаданага ўзроўню замацоўвання моладзі ў арганізацыях АПК дасягнуць пакуль не ўдаецца. Але ёсць рух наперад, а значыць, ёсць і далягляды. Паводле яго слоў, сёння дзейнічае каля 17 нарматыўных прававых актаў, накіраваных на замацаванне маладых спецыялістаў у сельскагаспадарчых арганізацыях. Гэта і льготы, і забеспячэнне жыллём, і даплаты, а таксама тарыфныя пагадненні паміж Міністэрствам сельскай гаспадаркі, прафсаюзамі і Беларускім аграпрамысловым саюзам. Студэнтам вышэйшых аграрных устаноў адукацыі па іх жаданні з 2021 года даецца магчымасць у перыяд навучання ў ВНУ (на канікулах) прайсці воінскую службу ў рэзерве, што вызваляе іх ад тэрміновай службы. На сёння такую службу праходзяць 179 студэнтаў, 50 яе скончылі.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

СА ШКОЛЬНАЙ ЛАВЫ

Практыка паказвае, што найбольш паспяхова ў сельскагаспадарчых арганізацыях асвойваюцца маладыя спецыялісты — выхадцы з сельскай мясцовасці. І гэта зразумела: яны адаптаваны да вясковых умоў жыцця ў вёсцы і будучую спецыяльнасць выбіраюць свядома. Але ёсць і іншыя варыянты прывіць моладзі яшчэ са школьнай лавы цікавасць да розных сфер сельскай гаспадаркі.

— З 2018 года ў Беларусі функцыянуюць класы аграрнай накіраванасці, — дзеліцца Уладзімір Самсановіч. — Іх вучні па праграме факультатыўных заняткаў «Уводзіны ў аграрныя прафесіі» ў 10-11 класах вывучаюць свет сельскагаспадарчых раслін і жывёл, асновы аграрнай вытворчасці і тэхналогіі атрымання прадукцыі раслінаводства і жывёлагадоўлі, тэхнічнае і энергетычнае забеспячэнне сельскагаспадарчай галіны. — Гэта добрая магчымасць вызначыцца з выбарам будучай прафесіі, а гаспадаркам — адабраць прафесійна арыентаваных абітурыентаў, якія паступяць на профільныя спецыяльнасці ў аграрныя ВНУ на ўмовах мэтавай падрыхтоўкі.

КАЛЕДЖ — УДАЛЫ СТАРТ

Падрыхтоўку кадраў па спецыяльнасцях сярэдняй спецыяльнай адукацыі для галіны сельскай гаспадаркі ў 2024 годзе ў краіне ажыццяўляюць 37 устаноў адукацыі па 12 спецыяльнасцях. Набор складае каля 4 тысяч чалавек. Амаль у два разы больш такіх устаноў на ўзроўні прафесійна-тэхнічнай адукацыі — падрыхтоўка рабочых кадраў для арганізацый сельскай гаспадаркі ажыццяўляецца па 5 спецыяльнасцях і 14 кваліфікацыях у 64 каледжах. Штогадовы набор — каля 3 тысяч чалавек.

— Сістэма ПТА і ССА інтэгравана ў адзіны від установы адукацыі — каледж, — расказвае **начальнік упраўлення прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Міністэрства адукацыі Аляксандра ПЯТРОВА.** — Сёння ў нас тры віды каледжаў. Сярод іх ёсць тыя, якія рэалізоўваюць праграмы толькі сярэдняй спецыяльнай адукацыі, пэўная частка — толькі праграмы прафесійна-тэхнічнай. А таксама каледжы, якія рэалізоўваюць праграмы і ПТА, і ССА. Усяго — 293 установы.

Прадстаўнік адукацыйнага ведамства расказала аб тым, што ва ўсіх каледжах, акрамя асноўнай дзейнасці, рэалізоўваюцца адукацыйныя праграмы дадатковай адукацыі дарослых, якія займаюцца прафесійнай падрыхтоўкай і перападрыхтоўкай, павышэннем кваліфікацыі рабочых і служачых, у тым ліку і для сістэмы АПК.

Аляксандра Пятрова таксама адзначыла, што ў Беларусі паспяхова функцыянуюць 52 цэнтры кампетэнцый у сістэме сярэдняй спецыяльнай адукацыі, якія аснашчаны найноўшым абсталяваннем і прызначаны забяспечыць асваенне перадавых метадаў работы для ўсіх профільных спецыяльнасцяў краіны, восем з іх — у сельскагаспадарчай галіне.

Фота БелТА.

АРЫЕНЦІР НА ПРАКТЫКУ

Назва Беларускага дзяржаўнага аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта гаворыць сама за сябе, там рыхтуюць тэхнароў для сельскай гаспадаркі па ўсіх кірунках: інжынераў, інжынераў-механікаў, спецыялістаў тэхнічнага профілю па тэхнічным сэрвісе, энергетыцы, цеплатэхніцы, аўтаматызацыі, ахове працы — гэта значыць, увесь цыкл інжынернай службы, які неабходны для сельскай гаспадаркі.

На думку **рэктара БДАТУ Мікалая РАМАНЮКА**, нішто так не дапамагае падрыхтаваць сапраўды дасведчанага спецыяліста, як магутная і сучасная матэрыяльна-тэхнічная база, якую ўніверсітэт і мае. Месцазнаходжанне ВНУ — у сталіцы краіны, дзе знаходзяцца галоўны навуковы цэнтр — Нацыянальная акадэмія навук. Гэта дазваляе надаваць адукацыі інавацыйны характар, прыцягваць да навучальнага працэсу тытулаваных вучоных, а таксама праводзіць заняткі ў навукова-практычных цэнтрах і навукова-даследчых інстытутах.

І яшчэ адна перавага, якая іграе на будучыню выпускнікоў — практыкаарыентаванасць.

— Ва ўніверсітэце толькі 25 працэнтаў лекцыйных заняткаў. А больш за 50 % выкладчыкаў у нас маюць вытворчы стаж, — распавядае рэктар. — Мы практыкуем трохэтапную падрыхтоўку студэнтаў. На першым курсе даём ім рабочую прафесію слесара па рамонце сельскагаспадарчай тэхнікі, на другім і трэцім яны атрымліваюць прафесію трактарыста-машыніста трох катэгорый, у тым ліку самаходных машын і збожжаўборачных камбайнаў. Ну, і, нарэшце, атрымліваюць пасведчанне кіроўцы транспартных сродкаў катэгорыі «В».

Сёння кіраўнік дзяржавы паставіў задачу больш актыўна выкарыстоўваць дроны ў сельскай гаспадарцы.

— Мы працуем над гэтым не першы год. Цяпер на базе нашага інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў прайшла навучанне група спецыялістаў — аператараў па кіраванні БПЛА. Думаю, што ў перспектыве БДАТУ будзе даваць студэнтам універсітэта альбо працоўную прафесію, альбо пасведчанне аператара па кіраванні беспілотнікамі.

СУВЯЗЬ НЕ ГУБЛЯЕМ

Падрыхтоўка спецыялістаў практычна па ўсіх спецыяльнасцях, якія запатрабаваны ў сельскай гаспадарцы, акрамя ветэрынарнай медыцыны, — такі профіль найстарэйшай аграрнай установы адукацыі — Беларускай дзяржаўнай ордэнаў Кастрычніцкай рэвалюцыі і Працоўнага Чырвонага Сцяга сельскагаспадарчай акадэміі.

Па словах **рэктара акадэміі Віталя ВЕЛІКАНАВА**, з першага курса арыентаваныя на практыку, інавацыйную і навуковую дзейнасць студэнты гэтай ВНУ аўтаматам атрымліваюць і запатрабаванасць, і паспяховую прафесійную кар'еру пасля заканчэння акадэміі. Гэтаму ж садзейнічае і цесная работа з базавымі прадпрыемствамі, на якіх арганізавана 60 філіялаў установы адукацыі і дзе на рэгулярнай аснове праходзяць навучанне студэнты БДСГА.

Тут 62 працэнты выкладчыкаў маюць вучоныя ступені. У акадэміі працуе тэхнапарк «Горкі», інавацыйная структура, якая ўкараняе ў навучальны працэс элементы дакладнага земляробства і не толькі. Студэнты маюць магчымасць займацца навуковай працай. І паспяхова гэта робяць: імі выдадзена больш за 1800 навуковых артыкулаў.

— Мы ганарымся сваімі студэнтамі. Але самае галоўнае — калі выпускаем за сцены акадэміі, іх не кідаем, — распавядае Віталь Веліканаў. — У нас распрацавана сістэма суправаджэння маладога спецыяліста на вытворчасці. Мы яго курыруем не толькі два гады (калі студэнт вучыўся на агульных падставах), але і наступныя два-тры гады. Калі падрыхтоўка была мэтавая, то пяць і больш гадоў. Для гэтага замацоўваем настаўнікаў з ліку былых куратараў выпускнікоў ці кіраўнікоў дыпломных работ. Яны маюць пастаянную сувязь з маладымі спецыялістамі, сочаць за іх работай, прасоўваннем. На кафедрах факультэтаў вядуцца кнігі ўліку, дзе фіксуюцца звароты нашай моладзі па самых розных пытаннях, у тым ліку і сацыяльна-бытавых. Выкладчыкі звяртаюцца ў органы мясцовай улады, і ўсе пытанні вырашаюцца.

І ўсё ж, на думку рэктара сельскагаспадарчай акадэміі, важная, калі не ключавая, роля ў замацаванні кадраў адведзена наймальнікам. Менавіта яны ў першую чаргу павінны быць зацікаўлены ў тым, каб утрымаць спецыялістаў, стварыць спрыяльныя ўмовы для іх працы і адпачынку, забяспечыць дастойнай заработнай платай і добраўпарадкаваным жыллём.

Алена ВІНАГРАДАВА.